

EL TEMPS

TV3 podria veure's afectada en un futur pel paquet de lleis espanyoles de Zapatero, entre les quals la que suprimeix la publicitat a RTVE.

La reespanyolització audiovisual

L'executiu espanyol mirarà de fer passar al Congrés a partir del setembre l'avantprojecte de Llei general de la Comunicació Audiovisual. Un text farcit d'ambigüitats, però també d'eines encaminades a recuperar la unitat de mercat també en matèria audiovisual. Allunya TV3 del País Valencià, no aclareix si el CAC es manté autònom, i aplanar més el camí a les privades.

La porta és oberta. L'avantprojecte de llei general de la Comunicació Audiovisual que prepara l'executiu de Zapatero aplanar el terreny per a una Loapa de la comunicació, és a dir, una invasió competencial que podria afectar un organisme de prestigi de Catalunya com és el CAC i també el futur de TV3, Canal 9 i IB3. Sense excepció, els governs del PP i

del PSOE han lluitat per la unitat, tant nacional com de mercat, però també de l'espai comunicatiu. L'homogeneïtzació dels mitjans de comunicació dits estatals és evident en aquests termes d'unitat nacional i econòmica.

En el context de la irrupció de la TDT, que multiplica l'oferta i en certa manera trenca algunes barreres, i tenint en compte la pressió que exerceixen

quatre grups de comunicació espanyols que concentren la propietat dels canals privats de televisió i la producció audiovisual de l'Estat, el govern Zapatero ha decidit que ara sí, després de cinc anys, és el moment d'aprovar una llei general que reguli el sector. La llei general de la Comunicació Audiovisual ja apareixia en el programa electoral dels socialistes espanyols el

2004, el mateix programa en què el candidat proclamava a tort i a dret la seva Espanya plural, pluricultural i plurilingüística. La diferència és que aleshores el PSOE va intentar aprovar la llei sense els malabarismes que ara intenta per assegurar-se el suport del sector privat. Encara que això li costi la vida a RTVE i que, de retruc, les televisions públiques d'àmbit no estatal puguin acabar essent residuals.

Per a aquest repte, l'equip de Zapatero ha escrit un avantprojecte carregat d'indefinicions i ambigüitats pel que fa a la delimitació dels àmbits competencials. No hi ha un reconeixement explícit de les competències autonòmiques, ni es delimiten les competències estatals. Entre aquesta indefinició, hi ha un primer perill evident: que la competència estatal de planificació de l'espai radioelèctric s'utilitzi per condicionar les adjudicacions en els àmbits autonòmic i local.

La reciprocitat, més difícil. Un dels punts clau d'aquest avantprojecte per als Països Catalans és l'article 39.3 sobre els prestadors públics de serveis audiovisuals, on es fa l'única referència de la llei a la reciprocitat de canals audiovisuals més enllà de les fronteres administratives. "L'emissió del servei públic de comunicació audiovisual per ones hertzianes terrestres –televisió digital– d'una Comunitat o Ciutat Autònoma en una altra distància podrà ser efectuada sempre que així ho acordin mitjançant conveni, existeixi reciprocitat i rebí l'autorització estatal prèvia", és a dir, que no només caldrà un acord entre la Generalitat de Catalunya i la del País Valencià, sinó que, a més, caldrà la benedicció estatal. Però, de quin organisme de l'estat? Un organisme independent com el que es pretén crear, un consell audiovisual espanyol, o potser el Congrés dels diputats? O el consell de ministres? En tot cas, aquest article complica encara més les possibilitats que TV3 sobrevisqui legalment al País Valencià. Per descomptat, l'executiu valencià posaria condicions difícils d'acceptar per part de Catalunya, i en l'hipotètic cas que se signés una pau, no hi ha cap garantia que l'estat hi donés l'autorització.

Els repetidors de TV3 al País Valencià, l'obsessió del govern Camps, també són un problema en l'avantprojecte de llei audiovisual. La reciprocitat es complica, i cal el vistiplau espanyol.

En aquest sentit, cal recordar que existia el compromís amb ERC, per part de la vicepresidenta del govern espanyol, Maria Teresa Fernández de la Vega, de resoldre el conflicte de reciprocitat dins el marc d'aquesta llei.

Els republicans consideren que aquest avantprojecte reconeix la possibilitat de reciprocitat, però reclamen que aquesta autorització de l'estat "sigui matisada per tal que quedi clar que és una simple qüestió formal, ja que l'execució de les competències d'un àmbit supraautonòmic són de l'estat", exposa Francesc Canet, diputat d'ERC al Congrés. Canet precisa que aquest matís ha d'implicar que en cap cas es pugui impedir per motius ideològics, polítics o censoradors. ERC confia que un cop superat legalment aquest obstacle "desapareguin definitivament totes les traves posades pel govern espanyol a la recepció de la televisió catalana al territori valencià, es pugui complir l'acord de reciprocitat a què arribaren ambdós governs i es pugui tornar a veure amb total normalitat".

En canvi, segons es desprenia de les declaracions de Fernández de la Vega en la presentació de l'avantprojecte, l'estat entén que assenta les bases legals que han de fer possible que els ciutadans catalans rebin les

emissions en TDT de la televisió pública valenciana i que TV3 es pugui sintonitzar també en TDT a tot el territori valencià, tot i que l'acord polític que ho ha de fer possible és a les mans dels governs autonòmics. Per a l'executiu espanyol, l'article 39.3 serveix per preveure a la llei tots els escenaris que es puguin produir en els pròxims anys, en què la capacitat de les emissions augmentarà significativament.

Qui atorgarà llicències? També en l'àmbit de les televisions dites autonòmiques, hi ha altres ambigüitats que cal vigilar. En cap punt no s'aclareix si les televisions autonòmiques, fins ara regulades per la llei estatal del Tercer Canal que es pretén derogar, són fruit d'una concessió estatal o autonòmica. La precisió és important perquè se'n deriva que la competència sobre la llicència sigui de l'estat o bé del propi govern autonòmic. En aquest sentit, també queda en l'aire si la competència per l'atorgament de les llicències a l'àmbit de cobertura autonòmica és autonòmica o estatal. Pel redactat de l'avantprojecte es pot interpretar que segueix essent una competència descentralitzada, però el fet que no quedi especificat pot donar marge de maniobra a l'estat per apoderar-se de

una competència que fins ara ha estat autonòmica.

El català no està blindat. L'article 4 es refereix al dret a la diversitat cultural i lingüística en els mitjans de comunicació. Curiosament, però, en tota la llei no apareix ni una referència directa al català, el gallec o l'èuscar. Es parla només de "llengües oficials de l'Estat". En concret, es limita a dir que "tots tenen dret a què la comunicació audiovisual inclogui una programació en obert que reflecteixi la diversitat cultural i lingüística de la societat". Els canals privats d'àmbit estatal no estan obligats a oferir continguts en català, ni ho han fet ni ho faran mai.

Aquest dret no es concreta de cap manera, ja que no s'estableixen obligacions, ni indicadors o mecanismes específics de control, i encara menys sancions per l'incompliment. És a dir, que es permet impunement la violació del dret que estableix la pròpia llei en no anar acompanyat de cap mesura per garantir-lo.

Els diputats d'ERC i IVC al Congrés espanyol tenen previst exigir que el dret a la pluralitat lingüística sigui una condició *sine qua non* per a l'ator-

gament de llicències, que s'assenyalin les obligacions de desconnexions territorials o d'emetre una part de la programació en les llengües cooficials i, fins i tot, que s'obligui a reservar una part de la producció independent que s'ha de finançar a producció en versió original catalana, basca o gallega.

En el cas del servei públic, RTVE històricament ha complert una missió correcta en la protecció de les llengües no espanyoles amb desconnexions i a través de TV2. Però la qüestió lingüística sempre s'ha tractat com una imposició i no pas com un intent de reconèixer la pluralitat de l'estat. En aquest sentit, la nova llei de finançament de RTVE, que suprimeix la publicitat de les seves emissions, a mig termini pot posar en perill aquesta oferta ja residual en llengua catalana a la televisió pública espanyola. Cada vegada més debilitada i arraconada per les privades, TVE abandonarà el rol de servei públic i, per tant, la presència d'altres llengües també minvarà.

Només es podria destacar un petit apunt positiu en el terreny de la llengua. L'esborrany del PSOE deixa oberta una esclota en regular que un canal pot emetre en dual –és a dir, amb diferents canals d'àudio–, de manera

que en funció del territori, una televisió estatal podria emetre en una altra llengua. Ara bé, en qualsevol cas, serà una qüestió de voluntat d'una cadena.

El CAC, en qüestió? El Consell de l'Audiovisual de Catalunya va ser el primer organisme regulador independent del sector audiovisual amb atribucions plenes per regular en el seu àmbit territorial, sense que l'estat hi intervingués. Ha esdevingut un model per a altres territoris, com Andalusia i Navarra.

Malgrat la importància del CAC, en l'articulat del govern espanyol no hi ha cap referència explícita a aquest organisme ni al d'altres comunitats autònomes. No es preveu l'encaix que tindran amb la creació del Consejo Estatal de Medios Audiovisuales, ni la delimitació dels espais d'actuació de cadascun d'ells o els mecanismes de coordinació amb el nou organisme estatal, que, de fet, ja estava previst en una llei del 1997, però que havia quedat encallat fins ara. En l'articulat es defineix que aquest organisme independent té per finalitat "vetllar i garantir el compliment del lliure exercici de la comunicació audiovisual en matèria de ràdio, televisió i serveis connexos i interactius en les

L'esport sí que és una qüestió d'estat

L'avantprojecte de llei general de la Comunicació Audiovisual que prepara l'executiu espanyol té una visió molt "atlètica" de les qüestions que es consideren que més agraden als telespectadors. Així, en el seu article 19, regula la potestat per excloure l'emissió codificada "d'esdeveniments d'interès general per a la societat": els jocs olímpics d'hivern i d'estiu; els partits oficials de la selecció espanyola de futbol i de bàsquet; les semifinals i la final de l'Eurocopa de futbol i el Mundial de futbol; la final de la Champions i la Copa del rei de futbol; un partit per jornada de la primera divisió, i grans premis o competicions nacionals i internacionals que se celebren a l'estat espanyol i que comptin amb subvenció estatal o autonòmica. Això exclou, és clar, l'esport que dona més milions d'euros a les cadenes privades, la Fórmula 1.

I com que l'esport és gairebé una qüestió d'estat, l'avantprojecte del PSOE especifica clarament que quan un d'aquests

esdeveniments estigui contractat per a la seva emissió en exclusiva per un prestador de servei de comunicació que emet tota la programació codificada, "podrà triar entre emetre en directe i en obert –per a tothom i de franc– o vendre-ho a un altre prestador per a la seva emissió en directe, a un preu fixat a subhasta per tots els prestadors interessats". Si no hi ha ofertes, el primer prestador està obligat a emetre en obert. En el cas d'un operador autonòmic, aquest podrà mantenir l'exclusivitat en el seu territori, però ha de vendre els drets per a la resta de l'estat. Si ningú no els vol, podrà emetre en exclusiva en el seu territori.

Crida l'atenció el nivell de detall de l'article 19 comparat amb l'ambigüitat de molts altres articles més rellevants per a la configuració del mapa audiovisual de l'estat. I també crida l'atenció que l'executiu espanyol només consideri d'interès general per a la societat l'esport.

L'Estat considera només d'interès general els esports majoritaris.

EFE
Zapatero presentà la llei audiovisual en el seu programa electoral del 2004. Cinc anys després, la vol impulsar assegurant-se la benedicció del sector privat, el qual ha mimat amb noves lleis.

condicions previstes per la present llei; la plena eficàcia dels drets i obligacions establertes en aquesta llei; la transparència i el pluralisme del sector dels mitjans de comunicació audiovisual, i la independència i imparcialitat del sector públic estatal de ràdio, televisió i serveis connexos i interactius, i el compliment de la missió de servei públic”.

El gran problema d'aquest articulat és que, com que abans no ha quedat definit exactament quina és la situació de les televisions autonòmiques respecte a l'estat, és difícil interpretar clarament que aquest consell estatal segur que no trepitjarà competències al CAC –vegeu l'entrevista al catedràtic Josep Gifreu– i, per tant, l'amenaça d'una Loapa audiovisual es fa evident. Els representants d'aquest Consell espanyol seran nomenats per l'executiu espanyol, a proposta del Congrés espanyol per majoria de tres cinquenes parts entre persones “de reconeguda competència en les matèries relacionades amb el sector audiovisual”.

Un gest per a les privades. Zapatero aconseguirà que s'aprovi abans la llei de finançament de RTVE que la mateixa llei marc de l'audiovisual. Suprimirà la publicitat de l'ens

públic estatal, però de moment no gosa interferir de forma directa en el finançament de les autonòmiques obligant-les a suprimir els anuncis. Tot i així, l'articulat de l'avantprojecte fixa alguns criteris. Estableix que “l'estat, les comunitats autònomes i les entitats locals determinaran normativament, per al seu àmbit de competència, el sistema de finançament del seu servei públic, que haurà de ser compatible amb la normativa vigent en matèria de competència”. I afegeix que “en tot cas, la ràdio i la televisió pública estatal no admetran publicitat”.

És aquí on pica l'ullet a les privades, garantint per llei que els 500 milions d'euros anuals que ingressa RTVE en concepte de publicitat quedaran orfes, i que poden ser caçats pels grups privats. I encara fa un gest més clar: “Els prestadors de serveis públics no podran subcotitzar els preus de la seva oferta comercial –oferta d'anuncis– ni utilitzar amb regularitat la compensació pública per sobreofertar davant els competidors privats pels drets sobre continguts de gran valor en el mercat audiovisual. A aquests efectes, s'hauran de tenir en compte els preus mitjans dels competidors, les quotes d'audiència respectives i la coherència

en la fixació de preus”. Ras i curt: una televisió pública, autonòmica o estatal, ho tindrà molt difícil per oferir algun producte de gran audiència com ara la Fórmula 1 o un partit de futbol, perquè si en paga els drets, podria considerar-se un atac als grups privats. Millor, doncs, enretirar per llei els canals públics de la lluita d'audiències.

Zapatero també té el suport de l'Associació d'Usuaris de la Comunicació per tirar endavant aquesta llei. Valora positivament l'avantprojecte perquè “finalment, el govern estatal ha tirat endavant un projecte global per al sector després d'haver aprovat els últims mesos mesures parcials com el finançament de TVE”.

TV3 als Països Catalans. En el supòsit que TV3 arribés a tots els territoris de parla catalana, no es consideraria una televisió de cobertura estatal, tot i que en la disposició addicional cinquena de la llei es defineix un servei de comunicació de cobertura estatal “aquell que es presta per al públic de més d'una comunitat autònoma”. Però l'excepció és quan aquest servei es presti en virtut d'una llicència atorgada per una comunitat autònoma, quan l'emissió en una altra es derivi d'un conveni de reciprocitat o quan es tracti de desbordaments naturals del senyal en l'emissió per al territori en el qual s'ha habilitat la prestació del servei.

L'avantprojecte entrarà en vigor molt probablement abans que el 3 d'abril del 2010 es procedeixi a l'apagada analògica a l'estat. Aleshores, la televisió digital terrestre serà la tecnologia de recepció del senyal a totes les llars. Però, a jutjar per les referències tecnològiques que es fan a l'articulat, es pot pensar que es tracta d'una llei que bé podria aplicar-se, amb algunes petites modificacions, per a un sector audiovisual analògic. El sector, lògicament, és radicalment diferent. A l'article 33 es fa una referència a les noves formes de comunicació audiovisual, la televisió d'alta definició, i a la televisió de mobilitat.

Una llei anacrònica per retrobar la unitat de mercat i reespanyolitzar el mapa audiovisual.

Gemma Aguilera